

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιώργης Παυλόπουλος: *Τα Αντικλείδια*
(Νεοελληνική Λογοτεχνία Κατευθύνσεων, σ. 89)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Ποιες αντιλήψεις του ποιητή για την Ποίηση εκφράζονται στο ποίημα¹;
2. Ποια γνωρίσματα της ποιητικής γραφής του Γιώργη Παυλόπουλου προκύπτουν από το συγκεκριμένο ποίημα²;

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευσης μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (υφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Ποια στοιχεία της αφήγησης διακρίνετε στο ποίημα και ποιο είναι το πρόσωπο που «αφηγείται»³;
2. Στο ποίημα αυτό κυριαρχούν οι κύριες προτάσεις. Ποια είναι η αισθητική τους λειτουργία;
3. Το ποίημα χαρακτηρίζεται από γλωσσική απλότητα και σαφήνεια, παρά το «φευγαλέο» νόημά του. Ποιοι εκφραστικοί τρόποι δημιουργούν αυτή την εντύπωση;
4. Στο ποίημα χρησιμοποιείται το σχήμα του κύκλου: ο πρώτος στίχος κλείνει και το ποίημα. Πώς συμβάλλει το σχήμα αυτό στη μετάδοση της βασικής ιδέας του ποιήματος;
5. Η ποιητική δημιουργία παρουσιάζεται στο συγκεκριμένο ποίημα ως μια ατέρμονη προσπάθεια να συλλάβει κανείς την «αλήθεια» της Ποίησης⁴. Πώς αισθητοποιείται στο ποίημα αυτή η διαδικασία;

¹ Βλ. επίσης «Ο Γιώργης Παυλόπουλος μιλάει για την ποίηση και το έργο του», π. *Γράμματα και Τέχνες*, τχ.83, Φεβρ.-Μάιος 1998, σσ.24-26 και *Βιβλίο του Καθηγητή*, σ. 193.

² Π.χ. η λιτότητα και η φυσικότητα του ποιητικού του λόγου, η συμβολιστική ποιητική γραφή, ο πεζολογικός τόνος, κ.ά.

³ Διακρίνεται το κοφτό, κουβεντιαστό ύφος, το καθημερινό λεξιλόγιο, ο πεζολογικός τόνος, κ.ά. Ως προς το δεύτερο ερώτημα: να συζητηθεί αν το ποιητικό υποκείμενο είναι ο ποιητής ή ο αναγνώστης.

⁴ Βλ. σχετικά «Ο Γιώργης Παυλόπουλος μιλάει για την ποίηση και το έργο του», π. *Γράμματα και Τέχνες*, ό.π., σσ. 24-26.

Μ. Αναγνωστάκης: Σε τι βοηθά λοιπόν...⁶

Σε τι βοηθά λοιπόν η ποίηση
(Αυτή εδώ η ποίηση, λέω)
Στα υψηλά σου ιδανικά, στη συνείδηση του χρέους
Στο μεγάλο πέρασμα από τον καταναγκασμό
Στις συνθήκες της ελευθερίας;
Σε τι βοηθά λοιπόν η ποίηση
- Αυτό, έστω, που εγώ ποίηση ονομάζω –
(Ας ζήσουμε λοιπόν και μ' αυτά ή μόνο μ' αυτά).

Πώς αντιλαμβάνεται την ποίηση ο Παυλόπουλος και πώς ο Αναγνωστάκης;

Α. Δικταίος: Η Ποίηση⁷

.....
Μα εσύ, Ποίηση,
που δε μπορείς να κλειστείς μέσα σε σχήματα,
μα εσύ, Ποίηση,
που δε μπορούμε να σ' αγγίξουμε με το λόγο,
εσύ,
το στερνό ίχνος της παρουσίας του Θεού ανάμεσά μας,
σώσε την τελευταία ώρα τούτη του ανθρώπου,
την πιο στυγνή και την πιο απεγνωσμένη,
που ο Θάνατος,
που η Μοναξιά,
που η Σιωπή,
τον καρτερούν σε μια στιγμή μελλούμενη.
(απόσπασμα)

Πώς συνδέονται οι παραπάνω στίχοι με *Τα Αντικλείδια* του Παυλόπουλου;

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Συμφωνείτε με την άποψη ότι «*Η Ποίηση είναι μια πόρτα ανοιχτή*», αν και είναι απροσπέλαστη στη βαθύτερη ουσία της;⁸
2. Το ποίημα πετυχαίνει να δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα μυστηριακή. Αν συμφωνείτε, ποιοι, κατά τη γνώμη σας, εκφραστικοί τρόποι συμβάλλουν σ' αυτό;

⁶ Αναγνωστάκης Μ., *Τα Ποιήματα 1941-1971*, εκδ. Πλειάς⁹, 1981, σ. 144.

⁷ *Η Ελληνική Ποίηση*, εκδ. Σοκόλη, τ. Ε', σ. 78.

⁸ Βλ. σχετικά και Καραγεωργίου Τ., π. *Γράμματα και Τέχνες*, ό.π., σσ. 37-39 και *Βιβλίο του*

Καθηγητή, σσ. 194-195.